

sejtjei egyformák. (A *Preissia*-nál a telep belsejében állandóan található gombamyceliomos sejtek.) — 3. A ventralis pikkelyek függelékei fővükön kevésbé befűződöttek, keskenyebbek. — 4. spórák tetemesen kisebbek.

Végül azzal a kéréssel fordulok a magyar szaktárs urakhoz, hogy amennyiben ők maguk nem nézhetnék át *Preissia*-anyagjukat, sziveskednének azt revisió végett hozzám⁴⁾ elküldeni, hogy így a *Bucegia romanica* geographiai elterjedése lehetőleg hamarosan tisztázva legyen.

Néhány megjegyzés a Plagiostigma csoportba tartozó hazai ibolyákról.

Bemerkungen über die einheimischen Arten der Veilchengruppe Plagiostigma.

Közli: Dr. Gáyer Gyula.
Von:)

KUPCSOK SÁMUEL úrnak a *Viola epipsila* LED. második magyarországi termőhelyéről szóló közleménye¹⁾ kapcsán, miután az alapján szolgáltatott példákat DEGEN ÁRPÁD dr. úr szívesességéből alkalmam volt látni, a következőkben a *V. epipsila* és *V. palustris* szőrözeti viszonyait közelebbről részletezem.

A tipikus *V. epipsila* LED. levele a felszínén meztelen, alsó lapján többé-kevésbé sűrűn apró szőrszálakkal behintett. E típus mellett gyűjteményemnek orosz, finn, svéd és német *V. epipsilája* között akadnak példák, melyeknek levele fiatal korban is már csak a főereken szőrös, ez a gyenge szőrözet is később mind jobban lekopik, némelyik fő aztán idősebb korban egészen kopasz levelű. Ez a *f. glabrescens* G. FROEL. Közte és a típus között csak fokozatbeli, sok esetben bizonyára elenyésző különbség van, de megemlítésre érdemesnek tartom, hogy mindazon hazai példa, melyet idáig láttam (Újtátrafüred, Breznóbánya), a *f. glabrescens*-nek felel meg.

A *V. epipsilá*-val ellentétben a *V. palustris* L. levelét a legújabb leírások is egészen kopasznak mondják. Annál inkább feltűnt, hogy BECK G. Fl. v. N.-Öst. 509. o. szerint a levele: kahl oder fast kahl. Gyűjteményem más vidékbeli *V. palustris*-ain azonban a szőrözetnek semmi nyomát nem találtam. Végre az 1905. évben SIMONKAI tanár úrral, Vasvármegyében a Wechsel alhavas felé eső Pinkafő vidékén. Arokszállás völgyének norikumi növényzetét kutatva, sikerült a típus között ezt a *gyengén szőrös levelű V. palustris*-t megtalálnom. Levelének felszíne meztelen, alsó lapja ritkás szőrszálakkal van szótszórtan behintve.

¹⁾ Czimem: Wien, III. Rennweg 14.

⁴⁾ M. Bot. Lapok, 1906, 380. o.

A *V. epipsila* és *V. palustris* eme szőrözetbeli ingadozása jelentéktelennek látszik, alakjainak nagyobb fontosságot eddigi tudomásunk alapján nem tulajdoníthatunk, a Tátrából is talán előkerül a *V. epipsila* erősebben szőrös típusa. De ugyanez a jelenség mint faji bélyeg már jelentőséggel bír e *Violák* legközelebbi hazai rokonánál, a *Viola Joóii* JANKA rokonsági kapcsolatánál.²⁾

Ezt az ibolyánkat PAX Grundz. d. Pflanzenverbr. i. d. Karp. 204. o. JANKA nyomán a keletázsiai *V. prionantha* BUNGE-vel hozza kapcsolatba, de Ázsiában számos faj terem, mely a *Plagiostigma* csoportba tartozván, a *V. Joóii*-val többé-kevésbé rokon, legközelebbi rokona azonban a kaukázusi *V. somchetica* C. KOCH, 1841 (*V. purpurea* STEV. 1856).³⁾ mely a herbáriumi példák tanúsága szerint sötétebben pirosító virágán⁴⁾ kívül még csak abban különbözik, hogy a levelének alsó lapja főleg fiatal korában gyakran aprón szőrös, papillosus. A *V. Joóii* levele mindig teljesen kopasz. A herb. példák alapján nem dönthettem el, előfordul-e a *V. somchetica* világosabb, a *V. Joóii*-nak megfelelő színű virággal is, de mert a *V. somchetica* gyér szőrözete a fejlődés folyamán lekopaszodik és mert számos példáján még fiatal korában sem észlelhető semmiféle szőrözet. a szőrözeti különbség a *V. Joóii*-val szemben nem abszolút és legalább is nem lehetetlen, hogy a Kaukázusban a *V. Joóii*-val teljesen megegyező példa is forduljon elő. A *Primula amoena* M. BIEB.-nek is van a Kaukázusban sárgavirágú színváltozata, a források szerint hazai *Pr. leucophylla*-nk pedig csak sárga virágával különbözik tőle.

Die Veichengruppe *Plagiostigma* GODR. Fl. Lorr. ed. 2. 86, 1847. KUPFFER Acta hort. Jurjev. 1903, 178. ist in Ungarn durch *V. epipsila* LED, *V. palustris* L. und *V. Joóii* JANKA vertreten.

V. epipsila hat Blätter, deren Unterseite mehr minder dicht mit kurzen Haaren bestreut ist. Die *f. glabrescens* G. FROEL. ist unterseits nur an den Hauptnerven behaart und verkahlt während der Entwicklung. Aus Ungarn habe ich bisher nur diese Form gesehen.

Im Gegenteile zur *V. epipsila* werden die Blätter von *V. palustris* auch von den neuesten Beschreibungen als vollständig

²⁾ Mindhárom faj egyező stylusa alapján a *Nominium* sectio *Plagiostii*, ma GODR. csoportjába tartozik. A csoportban KUPFFER ÖBZ., 1903, 529. o. *Stolonosae* és *Estolonosae* fajokat különböztet meg, mely osztályozás az európai fajokra be is válik. Előbbiekhez tartozik a *V. epipsila* és *V. palustris* a hybrida *V. Ruprechtiana* BOBB. (*V. Regeliana* ROUY-FOUC.)-val, utóbbiaknak Európában négy képviselője van: *V. pinnata* L., *V. Selkirkii* GOLDIE (Ész.-Európában), *V. Joóii* JANKA (Erdély), *V. somchetica* C. KOCH (Kaukázus).

³⁾ M. BIEB. TAUR. CAUC. III, 163. alapján még régebbi neve talán a *V. rubra* HABL. ap. Gmel. it. 4. p. 164. — Mint a *Plagiostigma* csoport tagját, a *V. purpurea*-t BECKER *Violae* exs. I. 1900, n. 12. a schedán helytelenül hasonlítja a *V. campestris* M. BIEB.-hez.

⁴⁾ *Flores ex toto purpurei*: KUPFFER Acta h. Jurjev. 1903, 180.

kahl angegeben. Nur G. v. BECK Fl. v. N.-Oest. 509 schreibt darüber: kahl oder fast kahl. Während alle Exemplare der *V. palustris* meines Herbars, welche von anderen Gegenden stammten, auch tatsächlich vollständig kahle Blätter hatten, habe ich im Jahre 1905 in Westungarn, bei dem Nieder-Oesterreich nahegelegenen Pinkafő diese unterseits schwach zerstreut-behaarte *V. palustris* aufgefunden.

Die kleinen Abweichungen in der Behaarung dieser Arten spielen keine grössere Rolle; dieses Merkmal erreicht aber eine Wichtigkeit bei der Verwandtschaft der *V. Joóii*.

V. Joóii nämlich, bisher mit der ostasiatischen *V. prionantha* BUNGE in nächste Beziehung gebracht (JANKA, PAX), ist der kaukasischen *V. somchetica* C. KOCH 1841 (*V. purpurea* STEV. 1856) am nächsten verwandt, welche sich nur durch intensivere Blütenfärbung und dadurch unterscheidet, dass die Blattunterseite hauptsächlich in der Jugend oft (*nicht immer*) kurz behaart, papillös ist.⁵⁾

Uj adatok Vasvármegye Flórájához.

Közli: Dr. Waisbecker Antal (Kőszegen).

Az alább felsorolt új adatok, melyekkel Vasvármegye flórájának ismeretét kibővíteni igyekszem, részint a mult két évi gyűjtésem eredményei, részint azonban növénygyűjteményem Vasvármegyében régebben szedett példányainak DR. ASCHERSON PÁL tanár és DR. GRAEBNER PÁL jeles művében «Synopsis der mitteleuropäischen Flora» Leipzig, foglalt leírásokkal történt összehasonlításából származnak.

Oryza clandestina A. BR. (*Leersia oryzoides* Sw.) *b) f. picta* M. Szárjai 1—1.5 m. magasak. 8—10 mm. széles leveleivel együtt sárgászöldek, bugája 20—25 cm. hosszú terjedelmesen elágazott; csak kivételesen marad egy-egy ág bugája levélhüvelyében elzárva. E szerint a *f. patens* WIESB. esoporthoz tartozik. A tőalaktól az által tér el, hogy kalászkái, virágzás idején és utána, többé-kevésbé világos violavagy vereses szímmel be vannak futva. Seregesen nő Kőszegen vasúti árok tőcsájában, a hol száraz időjárásban is vízben áll.

c) f. maculosa M. Szárjai mintegy 1 m. magasak, bugájuk valamennyi a levélhüvelyben elzárva marad, tehát a *f. inclusa* WIESB. esoporthoz tartozik. Kalászkái a virág-

⁵⁾ HERRN WILHELM BECKER, der mir in freundlichster Weise viele asiatische Arten dieser selbst in den grösseren Herbarien schwach vertretenen Gruppe zum Studium übersandte, sage ich auch an dieser Stelle meinen besten Dank. — Es sei hier erwähnt, dass Herr BECKER in litt. sich meiner Meinung über *V. Joóii* und *V. somchetica* anschloss.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1908

Band/Volume: [7](#)

Autor(en)/Author(s): Gayer [Gáyer] Julius [Gyula]

Artikel/Article: [Néhány megjegyzés a Plagiostigma csoportba tartozó hazai ibolyákról. Bemerkungen über die einheimischen Arten der Veilchengruppe Plagiostigma. 39-41](#)